

Stanko Piplović

ZLATARI IZ OBITELJI BOTTA

UDK: 739.1(497.5 Split) "19/20"
Stručni rad
Primljeno: 10. IV. 1995.

Stanko Piplović
21000 Split, HR
Ulica sedam Kaštela 2

Obrada plemenitih kovina u Dalmaciji ima veliku tradiciju i postigla je visoku vrsnoću. Osobito je rani srednji vijek poznat po starohrvatskome nakitu vrhunskoga umjetničkog dosega. I u kasnijim vremenima, sve do naših dana, njegovala se ova djelatnost. Koncem XIX. i tijekom XX. stoljeća u Trogiru i u Splitu više je zlatara članova obitelji Botta. To su bili Ante i sinovi mu Josip, Miloš i Dominik. Neki od njih istakli su se svojom nadarenošću pa su značenjem daleko prešli mjesne okvire. Recentno razdoblje razvoja umjetničkog obrta u nas do sada je slabo proučavano pa je ovaj rad prilog njegovu upoznavanju.

U Splitu je tijekom prošloga stoljeća djelovalo nekoliko vještih zlatara. Etnografski muzej čuva u svojim spremištima više primjeraka zlatnih naušnica, ukosnica i uresnih kopča iz tog vremena.¹⁾ Prvih godina XX. stoljeća bilo je 7-10 zlatara, i to: Ante Botta, A. Andretta, Petar Meneghini, Eugen Miotto, Ivan Pezzi, Ante Radić, Vicko Rubignoni, Josip Valle, G.B. Valle, Ivan Andretta i Petar Sasso, s radnjom na Gospodskom trgu, današnjem Narodnom trgu.²⁾

Eugen Miotto izlagao je na Svjetskoj izložbi u Parizu 1878., gdje mu je dodijeljena medalja za kvalitetu. Radionica Josipa Vallea bila je na Voćnom trgu, današnjem Trgu braće Radić br. 15, na kutu kuće Pezzoli. Njegovi radovi nagrađeni su na Svjetskoj izložbi u Parizu godine 1900. Braća Valle su koncem stoljeća u svojoj radnji zaposlili vrsne zlatare i urare, domaće i strane. Godine 1913. preuzeli su prostor koji je prije držao njihov otac Vincenzo na Gospodskom trgu. To je zgrada na istočnoj strani na uglu današnje Marulićeve ulice i Ispod ure.³⁾ Radić je imao radionicu i skladište Iza suda, na drugom katu kuće Karaman. Imao je izniman izbor briljanata, zlatne i srebrene bižuterije i predmeta u filigranu, koje je i sam izrađivao. Osim toga prodavao je švicarske satove. Tiskao je ilustrirani katalog s cijenama svojih

produkata. Šteta što nije sačuvan, jer bi se tako barem donekle mogla ocijeniti kakvoća radova. Godine 1914. izabran je u Obrtničko vijeće koje je 1908. ustanovilo Ministarstvo trgovine. Radić je u ovom tijelu predstavljao Trgovinsku i obrtničku komoru u Splitu.⁴⁾

PREMIATA

OREFICERIA e ARGENTERIA

di

Eugenio Miotto - Spalato

con Deposito Orologi da muro, da tasca e Sveglie.

Assortimento in oggetti di Argento chinese prima qualità

Si eseguisce qualunque lavoro, riparazioni in oro e argento, incassature ed incisioni.

Reklama u kalendaru "SCHIESONE SPALATINO" 1901. godine

To je vrijeme jačanja industrijske serijske proizvodnje, koja je bila daleko jeftinija od ručne, obrtničke. S druge strane, u Dalmaciji počinju reklamirati svoje izrađevine i majstori iz drugih krajeva Monarhije, konkurirajući time domaćim zlatarima. Tako je npr. Teodor Slabanja iz Gorice preko novina preporučivao svoju radionicu za izradu crkvenog posuđa i drugih predmeta iz najboljih kovina, prema crtežima naručioca, popravljao je stare stvari, pozlačivao ih i posrebrenjivao u vatri. Siromašnijim crkvama nudio je plaćanje u obrocima.⁵⁾ Veliki izbor zlatnih i srebrnih satova, prstenja s dijaman-tima, narukvica, ogrlica i drugog nakita nudio je Splitsanima M. Rundbakin, koji je već dvadeset godina držao izvoznu tvrtku u Beču u Berggasse broj 3. Sličnu robu reklamirala je i odlikovana tvrtka Hanns Konrad iz Brüxa. Tim putevima zasigurno je u naše krajeve dospjelo mnogo liturgijskih i uresnih predmeta od plemenitih kovina i dragog kamenja. Naravno da je to utjecalo na ukus građana, a tako i na način rada mjesnih majstora.

Među domaćim zlatarima iz tog vremena posebno se odlikovala obitelj Botta iz koje je poteklo nekoliko dobrih majstora. Prvi među njima bio je Ante Botta, rođen 1824. u Trogiru, a preminuo 29. ožujka 1899. u Splitu. Oženio se Lucijom Bazarini iz Hvara. Imali su petero djece: kćeri Marijanu i Mariju te sinove Dominika, Josipa i Miloša. Među tridesetak zlatara koji se spominju tijekom druge polovice XIX. stoljeća u Trogiru, su Ante i sin mu Dominik. Poslije su se preselili u Split, gdje su se s vremenom otac i svi sinovi bavili zlatarskim obrtom.⁶⁾

Za Antu, koji je tada već živio u Splitu, zna se da je na poziv crkveninarstva Podstrane tijekom korizme godine 1885. očistio i uredio cijelu crkvenu srebreninu. Kako su bili vrlo zadovoljni obavljenim poslom, podžupnik Mate Karaman i crkvinari javno su mu zahvalili i preporučili ga drugim crkvama.⁷⁾ Početkom 1891. Ante je izradio krunu i žezlo od pozlaćenog srebra u "romanskom" slogu. Sve je bilo posuto raznim kamenjem, s tehnikom obrade u finom filigranu. Predmeti su naručeni za crkvu u Vrisniku na otoku Braču. Kako je upravo u to vrijeme došao iz Beča u Split arhitekt Alois Hauser da bi pregledao stanje radova rekonstrukcije zvonika stolne crkve, konzervator Frane Bulić ga je 9. travnja odveo da pogleda te predmete. Hauser je bio zadivljen i odao je Anti osobno priznanje. Vijest su donijele i tadašnje novine hvaleći vrijednost i vještinu majstora Botte.⁸⁾

Koncem listopada 1891. u vitrinama knjižare Woditzka u Zadru bili su izloženi fini Antini radovi u filigranu. Elegancijom oblika i preciznošću izrade osobito su se isticali jedan ostensorij (pokaznica) i jedan kalež. Za njihovu izradu trebalo je uz vještinu svladati mnoge tehničke poteškoće. Stoga su ovi predmeti bili nagrađeni na izložbi u Zagrebu. Vrijedni majstor, koji je svojim djelom već bio poznat u Splitu i okolici, sada je postao glasovit i u drugim krajevima. Među raznim predmetima koji su izazvali pozornost bio je i jedan srebrni pladanj za slatkiše koji je Botta izradio godine 1893. Sastojao se od preko četiri tisuće komadića skladno ukomponiranih u cjelinu. Akademik Franjo Rački je u srpnju vidio taj rad i veoma mu se svidio.⁹⁾ Botta je ponovno izložio nove predmete u Zadru koncem iste godine, i to u knjižari Schönfeld. Prikazao je kalež i posudu za voće sastavljenu od dvije zdjelice vrlo precizne izrade u filigranu.¹⁰⁾

U srpnju godine 1906. nepoznati kradljivac provalio je noću u radionicu Botte, možda Josipa, i odnio predmeta u vrijednosti od 600 kruna. Ukradena je srebrenina vlasništvo crkve u Solinu, koja je bila donesena na popravak.¹¹⁾ Josip se rodio u Hvaru, oženio se Rakelom Mučin negdje izvan Splita. Imao je samo sina Nikolu. Zanimljiva je anegdota što se zbila 1907., a sudionik joj je bio Josip Botta. Te godine iskopan je jedan starokršćanski sarkofag iz V. stoljeća, zapadno od Malog hrama Dioklecijanove palače u Splitu. U njemu je bilo i zlatnog nakita. Pronio se glas da je pronađeno veliko blago. Botta se htio našaliti s konzervatorom don Franom Bulićem pa je na tom mjestu krišom zakopao jedan novi pozlaćeni srebreni lanac. No iskusni znanstvenik

GIUSEPPE VALLE GIOIELLIERE

SPALATO - Piazza delle frutta (all'angolo della casa Pezzoli).

Premiato colla medaglia d'oro all'esposizione mondiale di Parigi nel 1900

Raccomanda al P. T. Pubblico il suo ben provvisto negozio di gioie, bijouterie d'oro, argenteria, orologi da tasca d'oro, d'argento e di metallo, nonché sveglie.

Assume qualsiasi ordinazione come pure riparazioni le più complicate che vengono eseguite con la massima sollecitudine ed esattezza.

Acquista pietre e perle preziose, oro e argento.

Reklama u kalendaru "SCHIESONE
SPALATINO" 1906. godine

otkrio je podvalu i strašno se razljutio. Čak je zlatara prijavio Kotarskom poglavarstvu. Tražio je da ga se kazni, jer mu je navodno već nekoliko puta pri prodaji starinskih predmeta pokušao naznačiti krivo mjesto nalaza, što bi imalo štetne posljedice za znanost.¹²⁾

Josip je inače bio vrstan stručnjak. Najznačajnije mu je djelo jedan bogati ostenzorij koji je nakon dugogodišnjeg rada završio 1914. Izložio ga je 21. siječnja u izlogu Hrvatske knjižare Göszla u Zadru.¹³⁾ Umjetnina je odmah privukla veliku pozornost pa je na kraju kupljena za novu crkvu koja se planirala graditi u Beču na uspomenu Euharistijskoga kongresa. Time je odano veliko priznanje i dalmatinskom umjetničkom obrtu. Ova raskošna pokaznica izrađena je od srebra i zlata, a optočena biserjem. Rađena je filigranskom tehnikom, sastojala se od čak 30 tisuća djelića i bila visoka 73 cm. Mnogi znalci su ocijenili kako se radi o pravom remek-djelu. Pobudila je svagdje, osobito u Beču, čak i u najvišim krugovima, divljenje. Tamošnje

novine u više su navrata pisale o pojavi izvanredno nadarenoga dalmatinskog umjetnika.

Dana 21. ožujka 1914. Franjo Josip I. primio je u Schönbrunn u Beču profesora Josipa Modrića, šurjaka Josipa Botte, koji mu je prikazao ostenzorij. Car je dugo razgledao umjetninu i vrlo se pohvalno izrazio o njoj. Zatim je 28. ožujka Modrić pozvan na prima-

Reklama u listu "Sloboda" Split, 1. siječnja 1913.

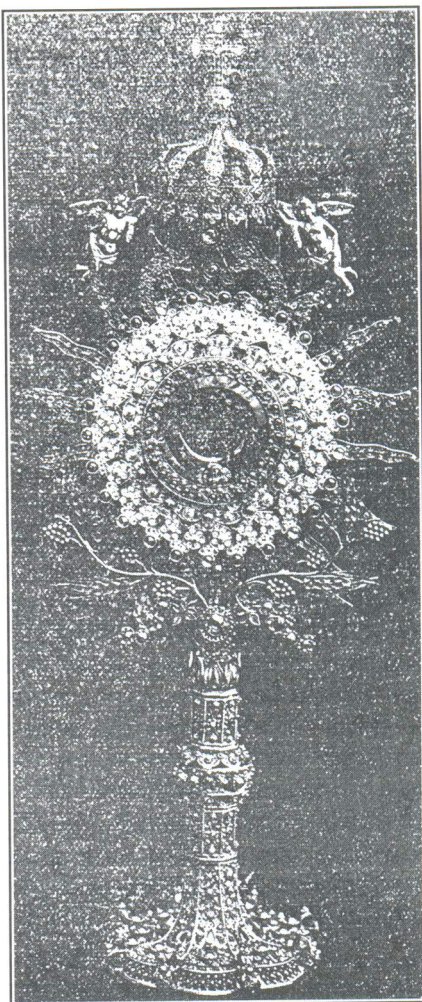
nje kod nadvojvotkinje Marije Terezije. Nazočne su bile još njezina kćerka Marija Annunziata, vojvotkinja od Braganze i princeza Adelgunda od Bourbona. U jednom salonu su izložena dva Josipova rada: ostenzorij i bombonijera od filigrana. Ugledne gospođe s divljenjem su ih pregledale i, uz ostalo, priopćile profesoru kako će idućeg ljeta proputovati Dalmacijom i posebno obići ruševine templarskoga dvora u Vrani i ostatke rimske Asserije. Za djelo su se zainteresirale i nadvojvotkinje Marija Josefa te Marija Valerija. Istoga dana bio je dalmatinski namjesnik grof Marij Attems kod bečkoga kneza nadbiskupa dr. Pifflla i zahvalio mu što to vrijedno djelo iz Dalmacije ostaje u Beču na ponos splitskome obrtu. Izjavio je da će osobno dati primjeran iznos za otkup. I drugi su crkveni dostojanstvenici obećali isto.

Apostolski nuncij u Beču grof Schapinelli razgledavao je ostenzorij 4. travnja više od pola sata. Poslao je majstoru svojeručno laskavo pismo sa srdačnim pohvalama, koje je potom tiskano u nekoliko listova. U ponedjeljak 6. travnja razgledao ga je knez vladar Liechtensteina i priložio 1000 kruna za otkup. Istoga dana Marija Terezija i Marija Annunziata pošle su nadbiskupu Piffllu te mu svečano, u ime anonimnih darovatelja, predale ostenzorij. U njihovoj su pratnji bili grof Cavriani i profesor Modrić. Marija Terezija i tom je prilikom govorila o svom skorom putovanju po Dalmaciji. Nadbiskup

je odlučio poslati Botti počasnu diplomu pohvale na pergameni. Tako je zlatarsko djelo splitskog umjetnika postalo prvorazrednim kulturnim događajem koji je odjeknuo Europom.¹⁴⁾

Drugi brat, Miloš, rodio se u Splitu 26. srpnja 1877., a preminuo 25. svibnja 1941. u istome gradu. Tu je 1902. godine prijavio obrt zlatara. Pošta je Kotarsko poglavarstvo utvrdilo da postoje svi uvjeti po zakonu D. Z. L. br. 39 od 15. III. 1883. godine za vođenje takvih poslova, ubilježen je u upisnik pod brojem 9 i izdan mu je Obrtnički list. Dokument je u prijepisu dostavljen Trgovačkoj i obrtničkoj komori u Splitu.¹⁵⁾

Miloš Botta je godine 1931. napravio novi srebrni okvir čudotvorne Gospe u crkvi franjevačkoga samostana Gospe od Zdravlja u Splitu. Ovu je sliku poslao iz Venecije rodoljub fra Filip Grabovac u prvoj polovici XVIII. stoljeća. Stari okvir bio je od drveta i pozlaćen, ali takav da se slika nije mogla prenositi. Stoga je sazrijevala zamisao da se napravi novi okvir, a prigoda je bila proslava 200. obljetnice dana kada je Gospa zaštitila predgrađe Dobri od kuge što je harala gradom. Odlučeno je da se prikupe stari srebrni novac i srebrni predmeti te da se od njih izradi okvir. Odaziv naroda bio je velik, darovi su stizali sa svih strana. Raspisan je natječaj za rješenje, ali prišli radovi nisu zadovoljili. Stoga je uprava samostana zamolila Emila Remela, profesora Srednje tehničke škole u Splitu, da on načini novi.¹⁶⁾ Njegov je prijedlog naišao na odobravanje pa je zlataru Milošu Botti, koji je tada boravio u Trstu, povjereno da prema Remelovoj zamisli izradi okvir. Umjetnina je bogato oblikovana. Sa strana ima po dva stupića, a uokolo ukrase s narodnim motivima. Na vrhu sa strana su dva anđela koji kleče, dok je u sredini pozlaćena kruna. Za okvir je utrošeno 14 kg čistoga srebra, a sama

*Ostensorij što ga je 1914. izradio
Josip Botta*

izrada je stajala 42.000 dinara. Na blagdan Gospe od Zdravlja 15. studenoga bio je izložen u sakristiji crkve kako bi ga štovatelji mogli razgledati.

Kao što je navedeno, bilo je predviđeno da se na vrhu okvira postavi zlatna kruna. Pobožni puk je za njezinu izradu poklonio razne zlatne predmete i drago kamenje. Uprava svetišta pozvala je splitske zlatare da izrade nacrt. Podneseno je 12 crteža pa je izabran onaj Miloša Botte. Njemu je opet povjerena izrada, s time da uzme u obzir i rješenje koje je dostavio profesor Tehničke škole Peruzzi. Majstor je dugo radio. Kruna od čistog 18-karatnog zlata ukrašena je sa 6 briljanata, 131 dijamantom, s 45 komada drugog kamenja i 150 bisera. Kada je bila završena, Botta je izložio krunu u vitrini na Narodnom trgu. Blagoslovljena je i postavljena vrh okvira koncem svibnja 1933.

Godine 1934. crkva je poharana pa su s Gospine slike odneseni zavjetni darovi. Kradljivci su kasnije uhvaćeni i predmeti pronađeni. Budući da su neki bili oštećeni, M. Botti je povjereno da ih popravi, što je on ubrzo i učinio.¹⁷⁾

Među brojnim zlatarima koji su djelovali u Splitu dvadesetih godina našega soljeća u službenim popisima se spominje i Dominik Botta pok. Antuna, koji je imao dućan u Pretorijanskoj ulici br. 3. To je današnja Nepotova, u središtu grada.¹⁸⁾ O Dominiku se za sada vrlo malo zna, ali čini se da su mu dometi bili skromniji u odnosu na ostale pripadnike obitelji.

Zlatari iz obitelji Botta među posljednjima su u Splitu koji su njegovali visoku razinu obrtničke vještine obrade, a i umjetničke kvalitete. Industrija, koja je neumitno nastupala, potiskivala je ručnu izradbu kod koje je u svaki predmet unošena inventivnost i oblikovna raznolikost. Pokušaj da se očuva tradicija uz suvremeniji način rada pokušao se ostvariti u Zanatskoj školi u Splitu. Tu je u nastavnim godinama 1922./23.-1928./29. Pero Spasojević, stručni učitelj, podučavao predmet zlatarstvo, ali je u tom odjelu bilo malo učenika. Za sada nam je poznat jedino Miljenko Dvornik.¹⁹⁾

Osim ovih prikupljenih podataka malo se što zna o izgledu srebrenih i zlatnih predmeta koji su se izrađivali u splitskim radionicama toga vremena. Stoga je danas, premda se radi o nedavnoj prošlosti, vrlo teško procijeniti njihove umjetničke dosege. Na žalost, nije iskorištena prigoda da se pitanje zlatarskog obrta novijeg doba prouči u vrijeme kada su još bili živi sudionici tih događanja. Njihova svjedočenja bila bi dragocjena. Taj propust bit će teško nadoknaditi.

BILJEŠKE

- 1) Danica Božić-Bužančić, *Privatni i društveni život Splita u osamnaestom stoljeću*. Zagreb, 1982. 110-111.
- 2) *Marjan*, kalendar. Split, 1904. 90; *Il nuovo Schiesone Spalatino*. Split, 1901. 72.
- 3) Oglas u listu *Narod*, Split, 13. I. 1891. 4.; Oglas u listu *Pučka sloboda*, Split, 21. VII. 1913. 8.

- 4) Oglas u listu *Sloboda*, Split, 1. I 1913; *Il nuvo Schiesone Spalatino* XII, Split, 1906. 73. - *U obrtnosnome Vijeću*. Smotra dalmatinska 21. III. 1914. 2. - Vidjeti reklamu A. Radića objavljenu u listu *Pučka sloboda*, Split, 1. I. 1913.
- 5) Vidjeti npr. oglase u *Smotri dalmatinskoj* od 21. rujna 1907. ili u *Schiesone Spalatino* za 1902. godinu.
- 6) Za anagrafske podatke zahvaljujem gospodinu Brunu Kuzmaniću koji ih je prikupio iz splitskih matica; Nevenka Bezić-Božanić, Stanovništvo Trogira u vrijeme preporoda. *Mogućnosti* XXXV, Split, 1987. br. 9-10, 830.
- 7) Zlatar. *Narod*, Split, 22. IV. 1885. 3.
- 8) Umjetnička radnja. *Narod*, 10. IV. 1891. 3; Osobne vijesti. Ibidem, 2. Umjetnička radnja. *Smotra dalmatinska* (dalje: SD), Zadar, 15. IV. 1891. 3.
- 9) Esposizione di oggetti d'arte. SD, 31. X. 1891. 3; Zlatar Botta. *Narod*, 21. VII. 1893. 3; Splitski zlatar Botta. SD, 22. VII. 1893. 3.
- 10) Esposizione di oggetti d'arte. SD, 30. XII. 1893. 3.
- 11) Provala. *Naše Jedinstvo*, Split, 26. VII. 1906. 2.
- 12) Arhiv Arheološkog muzeja u Splitu, spis br. 41/1907; Frane Buškariol, Nalaz groba s nakitom kraj krstionice u Splitu. *Kulturna baština*, Split, 1989., sv. 19. 24.
- 13) Rijetka umjetnina. SD, 21. I. 1914. 3.
- 14) Filigramskoj radnji. *Naše Jedinstvo*, Split, 24. III. 1914. 2; Radnje Splječanina J. Botte u Beču. SD, 1. IV. 1914. 3; Filigranske radnje zlatara Botte u Beču. SD, 8. IV. 1914. 2; Ostenzorij zlatara Botte za crkvu na uspomenu Euharističkog kongresa. SD, 15. IV. 1914. 2; Znameniti ostensorij. SD, 25. IV. 1914. 3.
- 15) Kazalo zapisnika Obrtničke i trgovačke komore u Splitu, knjiga 99. str. 14; Spis br. 283 od 23. III. 1902.
- 16) Ante Crnica: *Naša Gospa od Zdravlja i njezina slava*. Šibenik, 1939. 470. Radi se vjerojatno o Emilu Rumlu, učitelju strukovnog risanja i deskriptive na Zanatskoj školi. *Usporediti Spomenica 25. godišnjice 1908-1933. Državne muške i ženske zanatske škole, 40. godišnjice 1893-1933 Stručne produžne škole (Šegrtske škole) u Splitu*. Split, 1933. 68.
- 17) Ante Crnica: *Naša Gospa...* 469-560. U ovoj knjizi je navedeno ime Feruzzi, što je vjerojatno pogrešno. Zacijelo se radi o Mihovilu Peruzziju koji je u to vrijeme bio profesor tehničkih oblika te modeliranja na Državnoj muškoj i ženskoj zanatskoj školi u Splitu.
- 18) *Splitski almanah i adresar*. Split, 1925. 150 i 180; *Splitski almanah*, Split, 1927. 132.
- 19) *Spomenica...* 57-64 i 77.

Stanko Piplović

OREFICI PROVENIENTI DALLA FAMIGLIA BOTTA

Riassunto

Durante il XIX e all'inizio del XX sec. a Split lavorava un grande numero di orefici i quali ottenevano per i loro lavori dei riconoscimenti internazionali. Tali erano E. Miotto, J. Valle e A. Radić. Questo fu il tempo della sempre più presente produzione industriale in serie, molto meno cara della lavorazione a mano. Oltre a ciò, in Dalmazia entravano anche i lavori dagli altri paesi di Monarchia. Tutto ciò fece influsso al gusto dei cittadini e provocò anche il cambiamento del modo di lavorazione dei locali maestri. Tra gli orefici locali di quel periodo particolarmente fu apprezzata la famiglia Botta. Il primo era Ante, nato a Trogir nel 1824 dove, con suo figlio Dominik, dapprima aveva una bottega, dopo si sono trasferiti a Split. Anche i suoi altri due figli si occupavano di oreficeria.

Il più importante lavoro fatto da Ante Botta era quello dal 1885, quando ordinò e pulì l'argenteria della chiesa a Podstrana. Per questo lavoro egli ottenne tanti riconoscimenti e raccomandazioni. All'inizio del 1891 fece per la chiesa a Vrisnik, sull'isola di Brač, una corona

e scettro d'argento dorato, con pietre preziose, in tecnica di filigrana. Il famoso architetto di Vienna A. Hauser, che soggiornò allora a Split per i motivi della ricostruzione del campanile di cattedrale, quando visitò assieme a F. Bulić gli oggetti, rimase stupito dall'arte del maestro. Nell'ottobre del 1891 a Zara espose i lavori dell'arte di filigrana. Per la loro finezza e precisione di lavoro si distinsero un ostensorio e un calice, i quali dopo, proprio per la loro distinzione, furono esposti a Zagreb, così che il maestro diventò famoso anche negli altri paesi. Del particolare interesse fu un piatto d'argento per dolci, fatto da Ante nel 1893. Questo piatto fu composto da 4 mila piccoli pezzi. L'academico F. Rački rimase stupito quando lo vide. Alla fine dello stesso anno, il maestro espose di nuovo a Zadar il calice e la fruttiera, fatti in arte di filigrana.

Suo figlio Josip fu nato sull'isola di Hvar. 1906 egli riparò l'argenteria della chiesa a Solin, ma un rubatore sconosciuto scassinò la sua officina e portò via gli oggetti. Josip era un valente orefice. Il suo capolavoro era un ostensorio sfarzoso finito dopo tanti anni di lavoro nel 1914. All'inizio dell'anno fu esposto a Zadar, dove subito attirò tanta ammirazione. Questo oggetto d'arte fu lavorato d'argento e d'oro in arte di filigrana e fu incastonato di perle. Fu composto di perfino 30 mila piccoli pezzi. Tanti conoscitori d'arte lo valutarono come un capolavoro. Nei più elevati cerchi di Vienna di quel tempo si mostrò un grande interesse per questa opera. Il lavoro fu visitato dall'imperatore stesso, Franz Josef I, e nei giornali si leggeva della figura d'un dotato eccezionale artista dalmato. Fu iniziata una colletta, così che finalmente l'oggetto fu riscattato per la nuova chiesa a Vienna, la quale fu progettata di essere costruita in memoria del Congresso eucaristico.

L'altro figlio Miloš fu nato a Split il 1877. Viveva per alcun tempo a Trieste. Egli era conosciuto per il suo lavoro dal 1931 quando fece il cornice d'argento per il quadro della Madonna dei miracoli (Gospa čudotvorna) nella chiesa del monastero a Dobri di Split. Dopo fece anche una corona d'oro, messa all'alto di questo altare. Egli riparò anche gli ornamenti del quadro, danneggiati durante uno scasso.

Dominik Botta viene menzionato tra i numerosi orefici che lavoravano negli anni venti del nostro secolo a Split. Fino adesso non si sa molto di lui, ma pare che era meno importante degli altri membri della famiglia.

Così appartenevano gli orefici provenienti dalla famiglia Botta alle ultime generazioni che nella città di Split curavano l'alto livello dell'arte artigiana. L'industria avveniente stava a prevalere sulla lavorazione a mano. Purtroppo non fu colta l'occasione di esplorare l'attività mentre erano vivi i contemporanei degli avvenimenti, così che viene difficile valutare i conseguimenti d'arte della lavorazione dei metalli preziosi, in modo più preciso.

Prevela: Božidarka Ščerbe